

POHJOIS-POHJANMAAN TE24-TYÖLLISYYSALUESELVITYS

KUNTAKYSELY TYÖLLISYYSALUEISTA JA TAVOITTEISTA

Raportti 18.1.2023

Mikko Kesä, Pekka Ylikojola

Tietoa kyselystä

- Kuntakysely liittyi Pohjois-Pohjanmaan TE2024-selvityksen tietokokonaisuuteen (seuraava sivu)
- Kyselyssä selvitettiin kuntien tavoitteita työllisyysalueista ja yhteistyöstä sekä palveluista ja yhdyspinnoista.
- Kyselyä edelsi jokaisen kunnan kanssa käyty kuntainfot. Tiedonkeruu-aika oli 19.10.2022 - 4.1.2023
- Kyselyyn vastasi määräajassa 27/30 kuntaa.
  - Haapavesi-Siikalatvan seutukunta 3/3
  - Koillismaan seutukunta 2/2
  - Nivala-Haapajärven seutukunta 4/5
  - Oulun seutukunta 6/7
  - Oulunkaaren seutukunta 4/4
  - Raahen seutukunta 2/3
  - Ylivieskan seutukunta 6/6

1. Kokonaisselvityksen toteutuskuvaus

Pohjois-Pohjanmaan TE24 – skenaarioiden ja työllisyysaluevaihtoehtojen muodostaminen

1. LÄHTÖKOHTANA JÄRJESTÄMISKRITEERIT

(12 §, 14 § ja voimaannpanolaki 4 §)

- Järjestäminen itsenäisenä kuntana, jonka työvoimamäärä ylittää 20.000**
- Muut kunnat perustavat yhteisen vähintään 20.000 työvoiman työllisyysalueen yhteisen toimielimen tai kuntayhtymän muodossa**
  - Maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäyntialueen kannalta toimiva alue: Asiointi, pendelöinti, julkinen liikenne, alueellinen tuntemus, osaamisen ja elinvoiman näkökulmasta, työllisyysalueella on keskuspaikkakunta
  - Kielelliset oikeudet
  - Riittävät resurssit (yhdenvertaisuus)
- Työllisyysalue muodostetaan poikkeussäännön perusteella**
  - Saaristolaisuus, pitkät etäisyydet, kielelliset ja kulttuuriset oikeudet, alueelliset, palvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut, palvelujen tarve, palvelujen kustannukset sekä muut palvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät huomioon ottaen muusta erityisestä syytä perusteltua
  - Edellyttää suunnitelmaa taloudellisesti riittävästä resurssista ja osaamisesta sekä palvelutasosta, joka ei poikkeuksen seurauksena heikkenisi.
- Perälautasäännön vaikutusten huomioon ottaminen:** Valtionneuvostolla viimesijainen päätöksenteko-oikeus mm. työllisyysalueiden muodostamiseen, rahoitukseen ja hallintomalliin liittyen

2. SELVITYKSEN TIETOAINEISTO

- PERUSTIETOAINAINEISTO**
    - TE24-uudistus
    - Kotouudistus (yhteys TE)
    - Tilannekuva- ja toimintaympäristöanalyysi
  - RAHOITUSLASKELMAT**
    - TE-rahoitus
    - Kuntien omat työllisyys- ja elinvoimapanokset (kuntakysely 1)
    - Koto-rahoitus
- TE24- kuntakortit

Raportointi ja esittelyt sekä tiedonjako, Työllisyys- aluesimulaattori, KuntaInfot (30)

(riittävät ja yhdenmukaiset perustiedot uudistuksesta joka kunnassa)

3. Kuntien omat tavoitteet työllisyysalueista, palveluista ja työjaosta

Kuntakysely (erillinen raportointi)

Tieto-
aineiston
jäsens-
täminen
skenaari
oihin

3. JÄRJESTÄMISRATKAISUJEN MUODOSTUMISTA OHJAAVAT SKENAARIOT

- Oulun kaupungin omiin ratkaisuihin perustuvat koko maakuntaan vaikuttava skenaario:**
- Luonteviin työssäkäyntialueisiin perustuva skenaario**
- Nykyiseen kuntayhteystyöhön perustuva skenaario.**
- Hyvinvointialueen organisaatioon ja aluejakoon perustuva skenaario.**
- Taloudellinen skenaario.**
- Poikkeussääntöskenaario.**
- Ylimaakunnallinen skenaario.**

4. JÄRJESTÄMIS- JA TYÖLLISYYSALUEVAIHTOEHDOT

Vaihe 1:

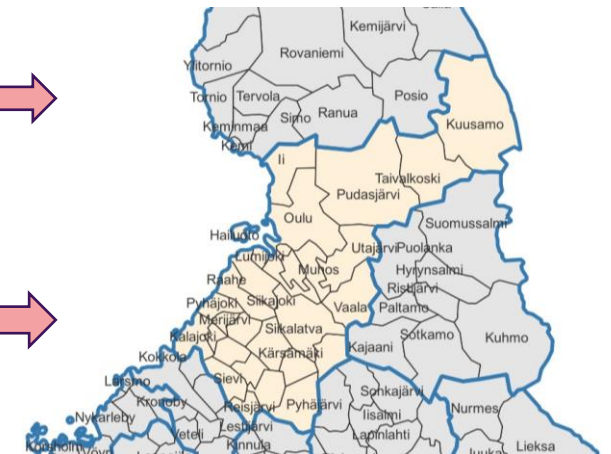
- Tietopohjaiseen analyysiin perustuvat järjestämis- ja työllisyysaluevaihtoehdot
- Kuntien omiin tarpeisiin ja tavoitteisiin perustuvat järjestämis- ja työllisyysaluevaihtoehdot

Vaihe 2:

Johtopäätökset ja jatkotyöstö alueilla

Vaihe 3:

Selvityksen lopulliset johtopäätökset ja suositukset järjestämiskäytännöistä työllisyysaluevaihtoehdosta (huomioiden myös lain eduskuntakäsittelyn)

Asiakastarpeet ja olemassa olevat palvelut on kuvailtu perustietoaineistossa. TE-palvelut tulee perustua sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan asiakkaiden tarpeisiin. Järjestämisvastuu käsittää asiakkaiden tarpeen sekä palveluiden määrän ja laadun määrittelyn sekä palveluiden ja muiden toimenpiteiden saatavuudesta ja yhdenvertaisuudesta huolehtimisen. Nämä vastuut tulee toteutua riippumatta järjestämiskäytännöistä. Järjestämiskäytännön arviointi käsittää asiakastarpeiden osalta riittävän rahoituksen sekä yhdenvertaisuuden toteutumisen (mm. osaamiskysymykset) kyseisten vastuiden toteutumiseksi.

Sisältö

1. Kuntien tavoitteet TE24- uudistukselle
2. Kuntien tavoitteet työllisyysalueista
  - Skenaarioiden vaikutus työllisyysalueisiin
3. Kuntien tavoitteet TE-palveluille
  - Palveluiden priorisointi eri asiakasryhmiin
  - Palveluiden saavutettavuus
  - Kuntien yhteistoiminta palveluiden tuottamisessa
4. Järjestäminen
  - Tavoitteet oman kunnan roolista
  - Hallintomalli
5. Yhdyspinnat ja palveluiden yhteen sovittaminen

1. Tavoitteet TE24- uudistukselle Pohjois-Pohjanmaan kunnissa

Päätavoitteet

1. Kokonaisvaltaiset, asiakaslähtöiset, kustannustehokkaat, laadukkaat, toimivat, yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut

- **Lähipalvelut**/tarkoituksenmukaiset lähipalvelut
  - Palvelujen pysyvyys ja saatavuus
  - Oma TE-virkailija paikkakunnalla
- Palvelurakenteiden ja -polkujen kehittäminen
- Yritysten työllisyys- ja koulutuspalveluiden kehittäminen
- Toimivat etäpalvelut
- Yhteistyö, ei päällekkäisyyksiä
- Asiakasvastaanottoaikojen lisääminen
- Asiakkaan nopea eteneminen
- Palvelujen integroiminen kunnan omiin palveluihin, strategiaan ja elinkeinoelämään

2. Elinvoiman ja kohtaannon parantaminen

- Paikallistuntemuksen hyödyntäminen
- Osaavan työvoiman houkuttelu

3. Tukea työllistymistä, työllisyysaste nousee

- Pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen

4. Työttömyysturvaan liittyvien kulujen kurissa pitäminen/laskeminen

5. Aktiivisena toimijana ja kumppanina työllisyysalueella toimiminen

- Vahvuuksien monipuolinen hyödyntäminen, kuntakohtaisten mahdollisuuksien ja äänen säilyttäminen/päätantävalta
- Laaja-alainen yhteistyö
- Riittävät resurssit
- Henkilöstön pysyvyys

6. Kuntalaisten hyvinvointi

- Työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn varmistaminen
- Heikossa asemassa olevista huolehditaan
- Syrjäytymisen ehkäisy

Tarkennuksia päätavoitteisiin omalla työllisyysalueella

Palveluihin panostaminen

- Lähipalveluiden saavutettavuus ja yhdenvertaisuus
- Omavalmentaja omassa kunnassa jokaiselle asiakkaalle
- Palveluohjauksen parantaminen
- Osatyökykyisten polut sujuviksi kohti työllistymistä
- Täysin työkyvyttömien työnhakijoiden saaminen pois TE-palveluiden piiristä ja ohjaaminen tarkoituksenmukaisiin palveluihin
- Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestäminen
- Edistää palvelujen tuottamista ja hyödyntämistä kuntarajojen yli
- Erityispalveluiden saatavuuden varmistaminen
- Tehokkaat, oikea-aikaiset ja sujuvat palvelut

Vahvistaa alueen elinvoimaa ja kohtaantoa

- Turvataan riittävä työvoima ja edistetään osaavan työvoiman saatavuutta
- Tuetaan yrityksiä sujuvilla yrityspalveluilla

Yhteistyön tiivistäminen

- Ajatellaan koko alueen hyötyä, ei yksittäisen kunnan etua
  - Pienten kuntien ääni kuuluville
- Paikallistason resurssien ja verkostojen hyödyntämisen mahdollistaminen
- Tiivistetään yhteistyötä eri toimijoiden ja verkoston kesken => koko työllisyysalueen ekosysteemi työskentelemään tehokkaasti yhteiseen tavoitteeseen

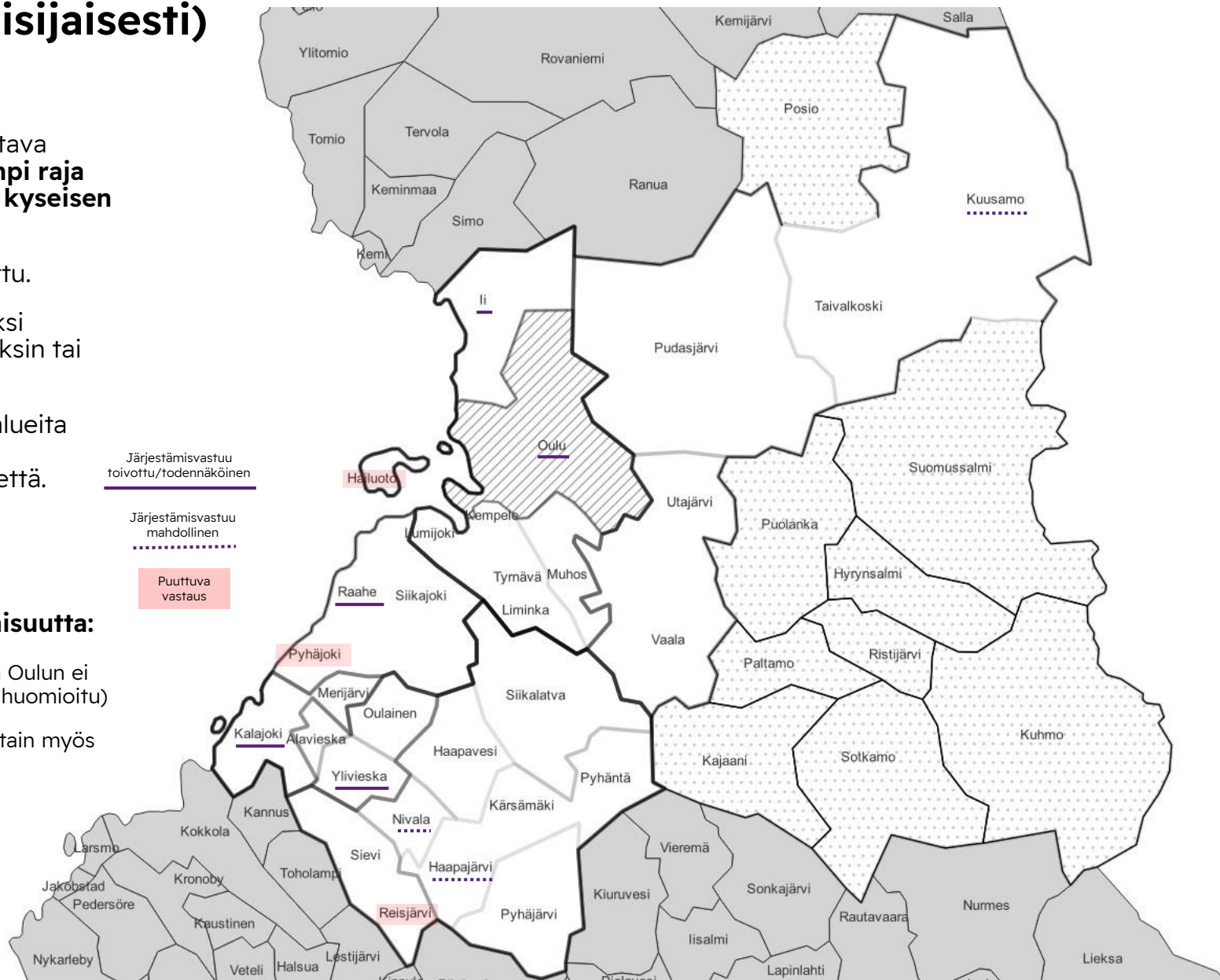
2. Toivotut työllisyysalueet (ensisijaisesti)

Kuvaustapa

- Karttaan on merkitty jokaisen kunnan ehdottama alustava työllisyysalueen raja vaalean harmaalla. **Mitä tummempi raja kartassa on, sitä useamman kunnan vastaus kattaa kyseisen alueen.**
- Kuntien kokoluokkaa ja työvoimamääriä ei ole arvioitu.
- Oulu on rasteroitu, koska heillä on tässä vaiheessa kaksi keskenään samanarvoista vaihtoehtoa järjestää joko yksin tai Oulun seudun kuntakokeilukuntien kanssa.
- Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolisia kuntia/alueita toivoi kaksi kuntaa. Kainuun maakunta sekä Posio on pisterasteroitu. Heiltä ole kuitenkin kysytty mielipidettä.

Huomiot:

- **Vastauksista erottuu kaksi selkeämpää aluekokonaisuutta:**
- **Oulun seutu:** Oulun seutukunnan aluerajaan vaikuttaa se, että Oulun ei tee tällä hetkellä valintaa kahden vaihtoehdon välillä (molemmat huomioitu)
- **Eteläinen alue:** Eteläisellä alueella sisällä vastaukset seutukunnittain myös limittäin. Nk. Ulkorajat ovat kuitenkin selvimmät.

2. Skenaarioiden vaikutukset oman kunnan työllisyysalueen muodostumiseen

Skenaario	Kaikki Ka. (1-4)	Haapavesi-Siikalatva sk	Koillismaan sk	Nivala-Haapajärvi sk	Oulun sk	Oulunkaaren sk	Raahen sk	Ylivieskan sk
Oulun kaupungin tekemät ratkaisut	2,7	2,0	3,0	1,5	4,0	3,5	2,5	1,7
Työllisyysalueen maantieteellinen sijainti ja työssäkäynnin toimivuus (pendelöinti, saavutettavuus jne.)	3,9	3,7	3,0	4,0	3,8	4,0	4,0	4,0
Työllisyysalueen kuntien aiemmat yhteistyökokemukset ja kuntayhteistyön pohjat muissa palveluissa	3,5	3,3	4,0	3,8	3,5	3,3	4,0	3,3
Kuntataloudellisesti tarkoituksenmukainen järjestämiskäytäntö	3,6	2,7	4,0	3,8	3,3	4,0	4,0	3,8
Poikkeussääntö (työllisyysalue pyritään laatimaan 20.000 työvoimamäärää pienempänä)	2,2	1,0	4,0	2,3	2,3	2,5	2,5	1,5
Ylimaakunnalliset vaihtoehdot työllisyysalueiden muodostamiseksi	1,8	1,0	4,0	2,0	1,2	1,8	2,0	1,7

- **Työllisyysalueen maantieteellistä sijaintia** sekä **työssäkäynnin toimivuutta** pidettiin kaikista tärkeimpinä asioina työllisyysalueen muodostumiseen
- Myös **tarkoituksenmukainen järjestämiskäytäntö kuntataloudellisesti** sekä **kuntien aiemmilla yhteistyökokemuksilla** ja kuntayhteistyön pohjilla muissa palveluissa koettiin hyvin tärkeinä
- Noin kolmannekselle kunnista **Oulun tekemä ratkaisu näyttäytyy merkittävänä** ja muutamalle kunnista myös ylimentaaliset vaihtoehdot ja poikkeussääntö ovat vaihtoehtoja
- Muita vaikuttimia työllisyysalueen muodostumiseen nähtiin olevan **osaajien saatavuus, järjestämisen vaihtoehdot, palveluiden tuottamismahdollisuudet, elinkeinorakenne, liikenne ja matkailu, samankaltaiset osaajatarpeet, pienten kuntien tilanteet, kuntien erilaiset tarpeet ja haasteet**

3. Kuntien tavoitteet TE-palveluille

TE-palveluiden priorisointi eri asiakaskohderyhmille

Asiakaskohderyhmä	Kaikki ka./100%	Haapavesi-Siikalatva sk	Koillismaan sk	Nivala-Haapajärvi sk	Oulun sk	Oulunkaaren sk	Raahen sk	Ylivieskan sk
Työnantaja-asiakkaat	14 %	10 %	13 %	21 %	12 %	13 %	10 %	17 %
Yrittäjäksi aikovat, itsensä työllistäjät ja yritystoimintaa vakiinnuttavat	10 %	10 %	10 %	14 %	9 %	10 %	8 %	12 %
Työssä olevat sekä työstä työhön – siirtyvät henkilöasiakkaat	6 %	5 %	8 %	5 %	7 %	7 %	5 %	6 %
Nopeasti työllistyvät (kaikki ikäryhmät)	9 %	10 %	10 %	6 %	12 %	7 %	10 %	8 %
Työttömät ja tukea työnhakuun ja työvalmiuksiin tarvitsevat nuoret (alle 29-vuotiaat)	19 %	22 %	20 %	18 %	19 %	19 %	20 %	18 %
Työttömät maahanmuuttajat	9 %	12 %	8 %	7 %	9 %	6 %	13 %	9 %
Yli 50 – vuotiaat (riittävän työkyvyn omaavat)	16 %	17 %	18 %	14 %	14 %	19 %	20 %	14 %
Työkyvyn haasteita omaavat pääasiassa pitkäaikaistyöttömät	18 %	15 %	15 %	17 %	19 %	22 %	15 %	18 %

- Nuoret, riittävän työkyvyn omaavat yli 50-vuotiaat ja työkyvyn haasteita omaavat pääasiassa pitkäaikaistyöttömät nähtiin tärkeimpinä asiakaskohderyhminä
- Myös työnantaja-asiakkaat nostettiin keskeiseksi kohderyhmäksi
- Muina tärkeinä asiakaskohderyhminä nimettiin erikseen osatyökykyiset, osaamisen kehittämistä vaativat asiakkaat, työperäiset maahanmuuttajat ja ulkomaisen työvoiman rekrytointi, työvoimapulasta kärsivien alojen asiakasryhmät, kolmas sektori, osa-aikatyössä olevat, nollasopimuslaiset, työkyvyttömät työnhakijat, kuntoutujat, vanhempainvapaalaiset, opiskelijat ja eläkeläiset

Palveluiden saavutettavuus

Palvelu	Kyllä	Ei	EOS
Etsivät ja asiakkaiden luo jalkautuvat palvelut kunnan alueella	22 (81 %)	2 (7 %)	3 (11 %)
Palvelupiste tai palvelupisteverkko, jossa olisi kokoaikaista TE-henkilökuntaa	22 (81 %)	4 (15 %)	1 (4 %)
Palvelupiste (esim. monipalvelupiste), jossa olisi TE-henkilökuntaa päivystysaikoina, rinnalla sähköiset ja etäneuvottelupalvelut	20 (74 %)	6 (22 %)	1 (4 %)
Pelkästään sähköiset ja etäneuvottelupalvelut (mahdollisesti yleiset ohjauspalvelut muun kuin TE-viranomaisen toimesta)	3 (11 %)	23 (85 %)	1 (4 %)

- Suurin osa kunnista toivoo palvelupistettä tai palvelupisteverkkoa, jossa on kokoaikaista TE-henkilökuntaa
- Saman verran kunnista toivoo etsiviä ja asiakkaiden luo jalkautuvia palveluita kunnan alueelle
- Myös palvelupiste, jossa olisi TE-henkilökuntaa päivystysaikoina ja rinnalla sähköiset ja etäneuvottelupalvelut on suurelle osalle kunnista toiveena
- Missään kunnassa ei toivota pelkästään sähköisiä ja etäneuvottelupalveluita, vaikka vaihtoehto on saanut vastauksia

TE-palveluiden tuottamisen yhteistoiminnan tavoitteet

Tavoite	Kyllä	Ei	EOS	Haapavesi-Siikalatva sk Kyllä	Koillismaan sk Kyllä	Nivala-Haapajärvi sk Kyllä	Oulun sk Kyllä	Oulunkaaren sk Kyllä	Raahen sk Kyllä	Ylivieskan sk Kyllä
Tavoitteemme on se, että järjestäjä vastaa kuntamme kaikista TE-tehtävistä emmekä osallistu niiden tuottamiseen	8 (33 %)	15 (63 %)	1 (4 %)	1	0	2	0	2	0	2
Tavoitteemme on tuottaa joitakin TE-palveluita järjestäjälle	16 (67 %)	7 (29 %)	1 (4 %)	2	2	2	4	2	0	4
Tavoitteemme olisi perustaa työllisyysalueelle yhteinen (inhouse) palvelutuotanto-organisaatio (tai hyödyntää olemassa olevaa organisaatiota tähän tarkoitukseen)	3 (13 %)	13 (54 %)	8 (33 %)	0	0	2	1	0	0	0
Tavoitteemme olisi saada työvoimaviranomaisen tehtäviä osittain itsellemme (mahdollistaa mm. asiakastietojen saatavuuden ja asiakkaiden ohjauspalvelut)	19 (79 %)	5 (21 %)	0 (0 %)	2	2	3	5	2	1	4
Tavoitteemme olisi perustaa yhteisiä virkoja järjestäjän kanssa	6 (25 %)	9 (38 %)	9 (38 %)	1	1	1	2	1	0	0

- Vastaajista 8 kuntaa tavoittelee, että järjestäjä vastaa kunnan kaikista TE-tehtävistä
- 16 kunnalla on tavoitteena tuottaa joitakin TE-palveluita järjestäjälle
- Kolmella kunnalla on tavoitteena perustaa tai hyödyntää yhteistä palvelutuotanto-organisaatiota
- 19 kunnalla on tavoitteena saada työvoimaviranomaisen tehtäviä osittain itselleen
- Kuudella kunnalla on tavoitteena perustaa yhteisiä virkoja järjestäjän kanssa
- Nimettyjä palveluita tuotettaisiin seuraavasti: henkilöasiakkaan palvelut, yritys- ja työnantajapalvelut, työllistämispalveluita, työnvälitystä yrityksille, ohjauspalvelut, Ohjaamo, koto-palvelut, palkkatukipäätökset, starttiraha, muutosturvan palvelut, monialaiset yhteispalvelut, oppilaitosyhteistyö, KV-tehtävät, osa neuvontapalveluista, joitakin hankintoja

4. Järjestäminen

Kunnan rooli TE-palveluiden järjestäjänä tai tuottajana

	Toivottu/ todennäköinen	Mahdollinen vaihtoehto	Epätodennä- köinen	Ei vaihtoehto	En osaa sanoa
TE-palveluiden järjestäjänä joko itselleen (vain Oulu) tai itselle ja muille työllisyysalueen kunnille (=vastuukuntana toimiminen)	5 (19 %)	4 (15 %)	8 (30 %)	10 (37 %)	0 (0 %)
Järjestämisvastuu siirretty kuntamme osalta toiselle kunnalle	15 (56 %)	9 (33 %)	2 (7 %)	1 (4 %)	0 (0 %)
Järjestämisvastuu siirretty kuntamme osalta kuntayhtymälle	6 (22 %)	7 (26 %)	8 (30 %)	6 (22 %)	0 (0 %)

- TE-palveluiden toivottuna/todennäköisenä järjestäjänä näkee itsensä viisi kuntaa ja neljälle kunnalle se on mahdollinen vaihtoehto
- Järjestämisvastuun siirtoa toiselle kunnalle toivoo yhteensä 15 kuntaa
- Järjestämisvastuuta kuntayhtymälle toivoo kuusi kuntaa

Hallintomalli: Yhteinen toimielin (nk. vastuukuntamalli)

Hyvät puolet

Vähemmän byrokratiaa, kevyempi malli

- Yksinkertaisempi byrokratia
- Kevyempi perustaa
- Kevyt organisaatorakenne, ei lisää hallintoa
- Selkeä ja yksinkertainen malli, edullinen

Paremmat vaikutusmahdollisuudet, sopimuksellisuus

- Paremmat vaikutusmahdollisuudet asioihin ja päätöksiin
- Sopimisen joustavuus
- Voidaan sopimuksella osoittaa kullekin kunnalle tehtäviä, kuntarajat eivät estä palveluiden järjestämistä
- Kunta maksaa niistä palveluista, mitä sopimuksessa lukee

Alueellisuus ja sen hyödyntäminen

- Yhteneväiset toimintamallit laajemmalla alueella
- Paremmat resurssit erityispalveluihin
- Alueellisuus korostuu, lähipalveluiden turvaaminen
- Pystytään huomioimaan kuntien tarpeet, vahvuudet ja erityispiirteet
- Mahdollisuus kehittää yhdessä
- Kuntakoikeilun tulosten hyödyntäminen
- Kokonaisuudesta vastaa vastuukunta, kunnalla ei vastuuta palveluiden järjestämisestä
- Isot hartiat, isommat resurssit
- Toimintavarmuus

Huonot puolet

Vaikutusmahdollisuuksien uhat

- Pienten kuntien vaikutusmahdollisuudet
- Minkä verran pienillä kunnilla on sanavaltaa palveluiden järjestämisen suunnittelussa

Sopimuksellisuuden uhat

- Vaatii selkeän yhteistoimintasopimuksen palveluiden tuottamisesta, ohjaamisesta ja johtamisesta sekä taloudesta
- Kuntien yhteinen näkemys palveluista ja niiden tuottamisesta voi olla haastavaa löytää
- Alue käsittää useita kuntia, sopimusten runsas määrä, riski kotiinpäin vetämisestä
- Riski toimintojen siirtymisestä vastuukunnalle
- Huoli paikallisten palveluiden säilymisestä
- Palveluiden liika keskittyminen yhteen kuntaan
- Riski, että paikallisen elinkeinoelämän tunteminen heikkenee
- Riski, että jää liian pieneksi toiminnallisesti

Taloudelliset uhat

- Järjestäjän taloudellinen vastuu liian suuri
- Rahoitus ei seuraa vastuuta
- Vahinkokorvausvastuu
- Epäselvät vastuut

Hallintomalli: Kuntayhtymä

Hyvät puolet

Vaikutusmahdollisuudet

- Paremmat vaikutusmahdollisuudet
- Tasavertaisuus, yhteinen päätöksenteko
- Äänioikeus esim. asukasluvun mukaan antaisi mahdollisuuden ainakin osittain vaikuttaa päätöksiin
- Yksittäisestä kunnasta riippumattomampi
- Palvelut ja päätöksenteko lähempänä kuntaa

Hallinto ja aikaisempi kokemus

- Hallinnollisesti kevyempi, yksi toimija
- Selkeä organisaatio
- Kokemus kuntayhtymästä
- Vakiintunut päätöksenteko-organisaatio
- Rahoitusvastuu kohdentuu paremmin

Yhteistyö ja sitoutuminen

- Kuntien sitoutuminen vahvempaa
- Toiminta ei leimaudu vastuukuntaan liikaa
- Toiminnallisesti riittävän laaja, valmiiksi luontainen yhteistyö

Huonot puolet

Raskas ja kallis

- Raskas hallintomalli, rakenteeltaan erittäin jäykkä
- Lisää byrokratiaa ja hallintoa
- Kallis päätöksentekoelin
- Omistajaohjaus on haasteellinen
- Vaatisi ison työllisyysalueen, että kannattaisi
- Rekrytointihaasteet

Vaikutusmahdollisuudet

- Todelliset vaikuttamismahdollisuudet pienet
- Pienten kuntien vaikutusmahdollisuudet

Eriytyminen ja rahoitus

- Eriytyy kunnan muusta toiminnasta ja yhteistyö vaikeutuu
- Ei voida sopimuksella osoittaa kunnalle työvoimaviranomaisen tehtäviä
- Rahoitusvastuu ja resurssien riittävyys
- Taloudellisen vastuun ja vaikutusten jakautuminen alueella

5. Yhdyspinnat, kumppanuudet ja palveluiden yhteensovittaminen

TE2024-uudistus suhteessa hyvinvointialueuudistukseen (1/2)

• Yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys

- **Tiivis ja toimiva yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä**
  - Tavoitteellisen yhteistyön tekeminen tulisi mahdollistaa ja samalla myös turvata.
  - Paikalliset linjaukset johtotasolla mahdollistavat sujuvan yhteistyön tekemisen
- **Yhteisten asiakkaiden osalta työnjako ja roolit täytyy saada sovittua**
  - Sopimusjärjestelyin hakemaan ratkaisuja työllisyyteen ja toimia yhteistyössä tavalla, jossa asiakas on keskiössä
  - Sosiaalityöntekijän työpanos suunnitelmien osalta
  - TYP-toiminta monialaisessa yhteistyössä
  - **Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa terveys- ja sosiaalipalveluissa** esimerkiksi työttömien terveystarkastukset, työkyvyn arvioinnit ja lausunnot, ammatillinen kuntoutus, eläkeselvitykset, työkyvyn tukikuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus, monialaiset suunnitelmat, kotoutuminen sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut.
  - Turvata tiedon kulun mahdollisuus asiakasasioissa
- Yhdyspinnan toimivuutta on myös mitattava ja jonojen muodostuessa asiaan on puututtava HVA:n johtotasolla
- Jos työllisyysalue on useamman hyvinvointialueen sisällä, tulee rakentaa toimivat yhteiset käytännöt ja toimintamallit yhteistyö
- Riittävä ja ajantasainen tiedottaminen
- TE2024 tulee valmistella tiiviissä yhteistyössä hva:n kanssa sote-yhdyspinnan osalta
  - Miten varmistetaan ja hoidetaan kuntouttavan työtoiminnan toimivuus, eläkeselvittelyt, moniammatillinen tuki (hva tuottaa) ym.
  - Työntekijöiden työkyvystä huolehtiminen muutostilanteessa

• Paikallisen palvelun säilyttäminen

TE2024-uudistus suhteessa hyvinvointialueuudistukseen (2/2)

• Vastuista ja niiden sopimisesta hyvinvointialueella

- Hyvinvointialueen vastuulla, että palvelut ovat tarkoituksenmukaisia ja ne ovat helposti saatavilla
  - Työllisyyspalveluiden vastuulla palveluihin oikea-aikainen ohjaaminen
- Pitkäaikaistyöttömistä ja vaikeasti työllistettävistä, samoin kuin kuntouttava työ
  - **Kuntouttavan työtoiminnan** sopimukset järjestämisestä esim. nuorten työpajan kanssa
  - Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja tulee olla riittävästi ja niihin siirtyminen joustavaa
    - Merkityksellinen ja aidosti kuntouttavaa
  - Kuntouttavan työtoiminnan osalta vastuun siirtyminen hyvinvointialueelle ei uudistuksen tarkoitus ole selkeä
- Tukien hakemiset ja opastukset hyvinvointialueen vastuulle
- Hyvinvointialueella ei ole taloudellista vastuuta työllisyshoidosta, tulee heidän panostuksensa turvata sopimuksin
- Tulee vastata myös pitkäaikaistyöttömien työllistämiskustannuksista
- Mikäli palvelut eivät toimi, voisi työllisyysalueellakin olla intressi toteuttaa työkyvyn arviointia / eläkemahdollisuuksien selvittelyjä
- Yleisesti osatyökykyisten palvelupolun tilkitseminen ja saattaen vaihto
  - Työkykyohjelman jalkauttamisessa otettava kunnatkin aktiivisesti mukaan
- Asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn arviointi tulevaisuudessa entistä tärkeämmässä roolissa
  - Asiakkaan ei tulisi olla työllisyyspalveluissa ellei hänellä ole työ- ja toimintakykyä. Ratkaisuja tulisi kehittää erityisesti päihde- ja mielenterveyskuntoutumiseen sekä asiakkaille, jotka ovat hyödyntäneet sairauspäivärahan maksimimäärän ja palanneet työnhakijoiksi odottamaan uutta sairauspäiväraha päätöstä.
- Oleellista riittävä resursointi

Keskeisiä SOTE-yhdyspinnan paikallisia ja alueellisia kumppaneita

- **Järjestöt ja yhdistykset**
  - **4H**
  - **Nuorten Ystävät ry**
  - SPR
  - Hengitysliitto
  - Ksakki ry
  - Kyläyhteisöt
  - + Paljon muita nimettyjä yhdistyksiä
- Välityömarkkinatoimijat
- Hankkeet
- Yksityiset palveluntuottajat
- Oppilaitokset ja opistot
- Seurakunta
- Yritykset, työnvälitysyrietykset
  - Työkanava Oy

TE2024-uudistus suhteessa osaamisen kehittämiseen ja koulutuksenjärjestäjiin

- **Yhteistyö koulutusten järjestämisen ja osaamisen kehittämisen osalta tärkeää**
  - Erilaiset kurssit esim. hygieniapassi, tulityökortti sekä ammattitaitoa ylläpitävät ja kehittävät kurssit. Täydennyskoulutukset, oppisopimukset
  - Rääätälöidyt koulutukset eri kohderyhmille
  - Yksilöllisiin, nopeasti työllistäviin koulutusratkaisuihin
    - Suunnitella koulutuksia yhdessä työnantajan ja kouluttajan kanssa
  - Koulutuskokeilut ja koulutukseen valmentavat palvelut
  - Tavoitteellinen yhteistyö ja selkeät toimintamallit yhteistyöstä ja niiden kehittäminen
    - Työllistämisen yhteistyö
- **Merkitys kohtaannossa ja osaamisen kehittämisessä**
  - Tulee vastata alueen tilanteeseen ja huomioitava erityispiirteet
    - Alueiden tilanteiden kartoittaminen ja ennakointi siten, että koulutukset vastaavat alueiden ja työelämän tarpeeseen
    - Koulutuksenjärjestäjillä on ajankohtaista tietoa alueen työvoimatarpeista
    - Rääätälöidyt palvelut yritysten tarpeisiin
  - Oppisopimuskoulutusten ja koulutussopimusten laajempi hyödyntäminen
  - Avoimien työpaikkojen ja työnhakijoiden osaamisen kehittämisessä ja sitä tapahtuva rooli yritysten liiketoimintamahdollisuuksien parantamisessa
- **Mahdollisuus joustavampiin yhteistyömalleihin ja koulutuspolkuihin**
  - Osaamisen tunnistaminen ja aiemman osaamisen hyödyntäminen koulutuspolkujen suunnittelussa ja toteutuksessa
  - Tulevaisuudessa tuotamme joustavia, paikalliseen tarpeeseen räätälöityjä osaamisen kehittämisen palveluja alueellemme, jotka ovat herkästi muutoksiin reagoivia
- Tulevat fyysisesti lähemmäs asiakasta
  - Järjestää koulutuksia omalla paikkakunnalla, keskittämisen välttäminen suurimpiin kuntiin
  - Paikallinen työvoimakoulutus
- Tulisi miettiä pajojen oppimisympäristöjen tilalle uusia ratkaisuja
- Kilpailutukset
- Koulutuksen järjestäjät tulisi olla tiiviisti mukana TE2024-uudistuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa

Keskeisiä koulutuksenjärjestäjiä sekä osaamisen kehittämisen paikallisia ja alueellisia kumppaneita

- **Ammattioppilaitokset** (OSAO, KAO, JEDU, Koulutuskeskus Brahe, Luovi, OPAO, KPEDU, Lappia)
- **Ammattikorkeakoulut ja yliopistot**
  - Oulun seudun ammattikorkeakoulu
  - Oulun yliopisto
  - Kajaanin ammattikorkeakoulu
  - Centria
  - Savonia
- **Opistot, kristilliset opistot ja kauppakoulut**
- **Kansalaisopistot ja muut vapaan sivistystyön toteuttajat**
- Lukiot
- Kuusamo Kampus
- Avoin yliopisto ja kesäyliopistot
- Yhdistykset ja säätiöt
- Yksityiset toimijat
  - Cimson koulutuspalvelut
  - Arffman
  - Spring House
  - Koulutusavain

TE2024-uudistus suhteessa elinkeino- ja yrityspalveluihin

- **Alueellinen (nykyinen ja tuleva) yhteistyö yrityspalveluissa on tärkeää**
  - Paikallisen ja alueellisen ekosysteemin rakentaminen ja kehittäminen
  - Synergiaedut tulisi säilyttää ja niitä tulisi vahvistaa
  - Selkeitä yhteistyön paikkoja mm.
    - Aloittavien yrittäjien palvelut ja valmennukset
    - Yritysten omistajanvaihdokset
    - Starttiraha hakemuksiin liittyvä yhteistyö ja neuvontapalvelut
    - Nuorten yrittäjyyskasvatus
    - Olemassa olevien yrittäjien osaamisen kehittäminen
    - **Yhteistyö yritysten työvoimatarpeiden, osaamisen kehittämistarpeiden ja yleisesti toimialojen kehitysnäkymien ennakoinnissa**
  - Alueiden erityispiirteet tulee ottaa huomioon
  - Työllisyys Hankkeet
  - Viestintä elinkeino- ja yrityspalveluille
  - Järjestäytyminen ja tehtävien selkiyttäminen on työllisyysalueella edessä
    - Muutoksessa tulee ottaa huomioon jokaisen työllisyysalueeseen liittyvän kunnan omat elinkeinopalvelut
- **Olemassa olevien palveluiden yhteensovittamista ja yhdyspintojen hyödyntämistä**
  - Yritysneuvonta ja yrityksille tarjottavat palvelut ovat isossa roolissa kunnan palveluissa, esim. uusien yritysten saamisessa ja sijoittumisessa
  - Tärkeässä roolissa palveluiden nopeus ja räätälöinti
    - Tärkeää, että palveluja tuotetaan myös lähipalveluina paikallisesti
      - Yritykset tunnetaan omalla alueella
- Taattava riittävät henkilöstöressurit
- Olisi tärkeä edistää sitä, että työnantajat madaltaisivat kynnystä tarjota työtä täsmätyökykyisille asiakkaille
- TE2024-uudistuksessa on tärkeää tutustua kaupungin strategiaan ja elinkeino-ohjelmaan
- Elinkeinoelämän edustus uudistuksen valmisteluun mukaan

Keskeisiä yrityspalveluiden paikallisia ja alueellisia tarjoajia ja kumppaneita

• Kuntien elinkeinotoimijat ja kehitysyhtiöt

- BusinessOulu
- Raahen seudun kehitys
- Nihak ry
- Naturpolis
- Ytek
- Sievin Teollisuuspuisto Oy
- Iilaakso Oy
- Humanpolis Oy
- Seutukunta
- Kalajoen yrityspalvelut
- Uusyrityskeskukset
- Yrityskehittäjät ja matkailukoordinaattorit

• Alueelliset ja maakunnalliset yrittäjäjärjestöt ja kauppakamarit

- Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät
- Oulun seudun yrittäjät
- Koillismaan Leader ry
- Kuusamon yrittäjät ry, Kuusamon naisyrittäjät ry, Pohjois-Kuusamon yrittäjät ry
- Valtiolliset toimijat
  - ELY-keskus
  - KV-rekrytointipalvelut
- Hanketoimijat
- Yksityiset yrityspalveluiden yritykset
- Henkilöstöpalvelu- ja rekrytointiyrietykset
- ProAgria
- SEKES-verkosto

Muut keskeiset yhdyspinnat

- **3. sektorin toimijat**

- Kela
- Nuorisotyö, ohjaamot, etsivä nuorisotyö
  - Jelppi-verkko
- Hyvinvointialue
  - Sote-palvelut ja työkykyohjelma
  - Hoiva-ala
- Elinkeinoelämä
  - Kauppakamari
  - Pankit
  - Finnvera
- Kunnalliset toimijat
  - Kunnan omat toimialat
  - Kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvä yhteistyö
  - Seutukunnat
- Valtion virastot (Ely, Keha, TEM)
- Seurakunta
- Työllisyys Hankkeet
- Leader-rahoitus
- Pohjois-Pohjanmaan Liitto
- Ammatillinen koulutus
- Maahanmuuttoon/kotoutumiseen liittyvä yhteistyö
  - Kansainväliset kumppanit työhaussa niissä kohdemaissa, joista halutaan löytää työntekijöitä
- Valmisteluvaiheessa TE-toimisto, muut työllisyysalueet, muut kuntakokeilut

Kuntien muiden palveluiden ja tehtävien yhteensovittaminen tai järjestäminen

• Koto-palvelut

- Kansainvälisyys ja maahanmuutto
- Nuorisopalvelut
  - Nuorten työpajatoiminta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
  - Liikuntapalvelut
- Yrityspalvelut
  - Yritysten kehittäminen
- Opetus-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimi
- Sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhdistäminen tiiviimmin palveluiksi asiakkaille
- Kunnan omat muut palvelut
- BusinessOulun työllisyyspalvelut
- Monetra Oy:n tuottamat palvelut
- Työllisyyspalvelupiste Arpeetti
- Hallintokuntien välinen yhteistyö

Muita huomioita uudistukseen liittyen ja terveisiä ja toivomuksia selvitykseen

- Tärkeää, että henkilöasiakaspalvelut hoidettaisiin lähipalveluna omassa kunnassa, mutta tietyt erityisosaamista vaativat tehtävät keskitettäisiin kuten omaehtoisten opintojen seuranta sekä starttiraha- ja palkkatukihakemusten käsittely. Pienissä kunnissa ei ole resurssia hoitaa kaikkia erityistehtäviä, joita tulee hoidettavaksi kokonaisuudessaan vähän. Kunta tuntee parhaiten itse asiakkaansa -sekä työnhakijat että työnantajat.
- Työllistämispalveluiden kokonaisuuden hahmottamiseen tarvitaan kunnissa koulutusta, jota TE2024 -uudistus hankkeen on tuotettava
- Erityisesti nuorille, ikääntyneille ja vajaakuntoisille lähipalvelujen turvaaminen on ensisijaisen tärkeää
- Työssäkäyntialueet ja niiden laajuus tulee ottaa huomioon järjestäjiä päätettäessä
- On malli mikä tahansa, tulee joustavat ja toimintaympäristön muutoksiin ja tarpeisiin vastaavat mallit säilyttää kunnan työntekijöiden kuntakokeilussa kertynyt osaaminen ja käyttö työllisyysasioissa ja yhteistyö kunnan kanssa tulee olla mahdollista jatkossakin.
- Uudistukseen liittyen epätietoisuus nykyisen TE-toimiston henkilöstön sijoittumisesta ja työpanoksen jakautumisesta.
- Kuinka työllisyyden kuntakokeilun malleja ja oppeja voidaan hyödyntää jatkossa?
- Valtion ohjauksen rooli palveluiden järjestämisessä/tuottamisessa sekä tukipalveluissa vaatii selkiyttämistä
- Kaupungilla ei vielä toistaiseksi ole virallista päätöstä tai kantaa työllisyydenhoidon järjestämis- tai tuottamistapoihin TE2024 uudistukseen liittyen
- Muiden alueiden ratkaisut kiinnostavat
- Uudistus haastaa, mutta antaa myös uusia mahdollisuuksia. Selvitys on erittäin tärkeä apuväline uudistuksen hahmottamisessa ja suunnittelemisessa. Koosteet ja faktat numeroineen selkeyttävät kunnan lähtötilannetta. Teette hyvää työtä!
- Kiitokset tähän astisesta työstänne! Nyt jo hankkeen kautta saatu hyödyllistä materiaalia käyttöömme.